

Oudste mariene laboratorium van de wereld

Marc Loy

Wereldprimeur voor Oostende:

Het allereerste zeeonderzoeksstation van de wereld kwam er in onze stad al in 1843. De Leuvense hoogleraar Pierre-Joseph Van Beneden startte een bescheiden mariene laboratorium dat onderdak vond in de gebouwen van een voormalige oesterkwekerij amper goede 1³⁰⁰ meter van het VLIZ.

Zonder de te verwachten chauvinistische reacties van onze Noordzeebuurlanden mag Oostende uitpakken met de wereldprimeur dat het allereerste zeewetenschappelijke onderzoeksstation op amper ca. honderd meter van het huidige Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) gelegen was. Alle eer komt toe aan de Leuvense professor Pierre-Joseph Van Beneden (1809-1894) die in de oesterkwekerij van zijn schoonbroer Auguste Valcke-Deknuyt ruimte kreeg om zijn wetenschappelijke apparatuur op te stellen.

Vandaag is de locatie te situeren onder het wateroppervlak van de later verbrede havengeul. „Een ideale locatie omdat veel onderzoeksmateriaal voor het mariene laboratorium zo voor het grijpen lag: de oesters van de kwekerij, de vissersvaartuigen op wandelafstand. Altijd was er voldoende studiemateriaal voor handen”, zegt Jan Seys van het VLIZ.

Professor Van Beneden had eerder al naam gemaakt met zijn onderzoek naar de

levenscyclus van de lintworm. In zijn zee-laboratorium bestudeerde hij later het bestaan van parasitaire wormen bij vissen maar had hij ook veel interesse voor zeezoogdieren.

De cirkel is rond

Met zijn bescheiden opzet in Oostende, dat hij zelf ‘Laboratoire des Dunes’ noemde, heeft P.-J. Van Beneden de basis gelegd voor een lange traditie van mariene instituten in Oostende en was hij als mariene onderzoeker zijn tijd vooruit, want pas in 1859 ontstond een gelijkaardig station in het Bretoense Concarneau. Later gevolgd door gelijkaardige, 19de eeuwse initiatieven in Arcachon, Sebastopol, Napels en Wimereux en Den Helder.

Tegen de gevel van de VLIZ-bib onthulden VLIZ-directeur Mees en gedeputeerde Decorte

Een gedenkplaat n.a.l.v. de jaarlijkse open ledendag van het VLIZ om de historische ontdekking te memoreren. „De cirkel is rond”, stelt Jan Mees. „Waar professor Van Benden meer dan 160 jaar geleden heel bescheiden begon, situeert zich vandaag in de voormalige pakhuizen langs de Wandelarkaai de Inovocean Site met het VLIZ, het IOC Project Office for IODE van de Unesco, de Marine Board en het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.